

Obsah

Úvodem	9
1 Základní informace o slunečních hodinách	13
1.1 Základy astronomie	14
1.1.1 Souřadnicové soustavy	14
1.1.2 Vzájemná poloha Země a Slunce	15
1.2 Typy času	16
1.2.1 Pásmový čas	16
1.2.2 Letní čas	17
1.2.3 Časová rovnice	18
1.2.4 Rozdílnost časů	19
1.3 Základní části slunečních hodin	22
1.4 Rozdělení slunečních hodin	23
1.4.1 Princip činnosti slunečních hodin	25
1.4.2 Přemístitelnost slunečních hodin	26
1.4.3 Umístění slunečních hodin	26
1.4.4 Tvar číselníku	27
1.4.5 Orientace slunečních hodin	29
1.4.6 Použité materiály a technologie	31
1.5 Pracovní doba slunečních hodin	32
1.6 Časové údaje na slunečních hodinách	35
1.7 Kalendářní údaje na slunečních hodinách	38
2 Typy slunečních hodin	41
2.1 Vzájemná poloha rovinných číselníků	42
2.2 Svislé sluneční hodiny	42
2.2.1 Princip činnosti	42
2.2.2 Vliv azimutu	43
2.2.3 Svislé hodiny nemusí být jen na zdech	46
2.2.4 Kovové svislé hodiny	48
2.2.5 Inkliniční sluneční hodiny	49
2.2.6 Svislé hodiny na oblých plochách	49
2.3 Vodorovné sluneční hodiny	50
2.3.1 Princip činnosti	50
2.3.2 Vodorovné hodiny na sloupku	51
2.3.3 Zemní hodiny se šikmým ukazatelem	52
2.3.4 Zemní hodiny s kolmým ukazatelem	54
2.3.5 Inkliniční hodiny	56
2.4 Rovníkové sluneční hodiny	57
2.4.1 Princip činnosti	57
2.4.2 Různá provedení	58

2.5 Polární sluneční hodiny	59
2.5.1 Princip činnosti	59
2.5.2 Polární prstencové	59
2.5.3 Polární hodiny s válcovým číselníkem	60
2.5.4 Polární hodiny s rovinným číselníkem	62
2.5.5 Polární prstencové „digitální“	64
2.6 Kulové sluneční hodiny	66
2.6.1 Kulové s otočným ukazatelem	66
2.6.2 Kulové hodiny s hřeby	67
2.6.3 Číselník v dutině koule	67
2.7 Od rovinných hodin až po obecnou plochu	68
2.8 Reflexní sluneční hodiny	68
2.9 Sloupkové hodiny	69
2.10 Hodiny s korekcí	70
2.10.1 Korekce na hodinách udávajících pravý místní čas	70
2.10.2 Korekce na hodinách udávajících pravý čas poledníku 15°	73
2.10.3 Korekce pro letní čas	74
2.11 Ukazatele a podpěry	75
2.11.1 Provedení ukazatele	75
2.11.2 Provedení podpěr	76
2.12 Světové polední hodiny	79
2.13 Význam čar na slunečních hodinách	79
2.13.1 Hodinové čáry	79
2.13.2 Hodiny počítané od východu Slunce	80
2.13.3 Hodiny počítané od západu Slunce	81
2.13.4 Temporální hodiny	82
2.13.5 Kalendářní čáry	83
2.13.6 Astronomické údaje	86
2.13.7 Gnómonicky bohaté číselníky	86
2.14 Analematické sluneční hodiny	88
2.15 Další typy slunečních hodin	90
3 Od záměru k realizaci hodin	93
3.1 Výběr stanoviště hodin	94
3.2 Návrh číselníku záznamem stínu	96
3.3 Určení polohy hodinových čar výpočtem	99
3.3.1 Vodorovné sluneční hodiny	99
3.3.2 Polární jižní sluneční hodiny	100
3.3.3 Svislé jižní hodiny	100
3.3.4 Svislé východní hodiny	101
3.3.5 Svislé západní hodiny	102
3.3.6 Svislé severní hodiny	103
3.3.7 Svislé s obecnou orientací	103

3.3.8 Analematické sluneční hodiny	104
3.4 Další možnosti, kde nemusíme počítat	104
3.5 Určení směru místního poledníku	105
3.6 Realizace vodorovných hodin	107
3.6.1 Hodiny na sloupcích	107
3.6.2 Zemní hodiny	107
3.7 Realizace svislých hodin	109
3.8 Řešení číselníků	113
3.9 Řešení ukazatelů	115
3.9.1 Vodorovné zemní hodiny	115
3.9.2 Svislé hodiny	117
3.10 Řešení analematických hodin	118
4 Poznejme sluneční hodiny blíže	123
4.1 Jak poznat gnómonicky chybné hodiny	124
4.2 Polední hodiny	132
4.3 Dělený číselník	135
4.4 Seskupení hodin	137
4.4.1 Hodiny na stejné zdi	137
4.4.2 Hodiny na několika stěnách – vnější fasády domů	137
4.4.3 Hodiny na několika stěnách – dvorany	139
4.4.4 Několik hodin stejného typu na shodném objektu	140
4.4.5 Kombinace několika typů na jednom objektu	142
4.5 Méně obvyklá a zajímavá provedení hodin	145
4.5.1 Polární a rovníkové jako přizdívka	145
4.5.2 Vícenásobné využití polárních hodin	145
4.5.3 Hodiny s několika šterbinami	148
4.5.4 Vícenásobné svislé hodiny na sloupcích	149
4.5.5 Hodiny s kanónem	150
4.6 Sluneční hodiny jako prvek architektury	151
4.6.1 Nástěnné hodiny	151
4.6.2 Sluneční hodiny na veřejných prostranstvích	152
4.6.3 Sluneční hodiny v zahradách a parcích	155
4.7 Měsíční hodiny	157
4.8 Přenosné sluneční hodiny	159
Slovníček použitých termínů	163
Rejstřík.	171
Autoři fotografií	173
Literatura a jiné zdroje	174
Souhrn	180